

12η Διδακτική Ενότητα

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΕΙΛΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Παρατηρήσεις, Σχόλια, Επεξηγήσεις

«...μιας τρίτης ομάδας η οποία αποτελείται από ανέργους ή υποαπασχολούμενους οι οποίοι διαμορφώνουν ένα κοινωνικό περιθώριο...» (σ. 51).

Στη Σύσκεψη της Κοπεγχάγης για την παγκόσμια φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό τα στοιχεία ήταν απογοητευτικά. Την τελευταία 10ετία οι 40 φτωχότερες χώρες του κόσμου έγιναν φτωχότερες με τριπλασιασμό του εξωτερικού τους χρέους.

Και η Δύση όμως εισπράττει το τίμημα της παγκοσμιοποίησης και του περιορισμού του Κράτους Πρόνοιας: εκατομμύρια νεόπτωχοι (άστεγοι, άνεργοι, μετανάστες) ζουν σε συνθήκες εξαθλίωσης στις παρυφές των μεγαλουπόλεων, δημιουργώντας τεράστια κοινωνικά προβλήματα. Είναι ο λεγόμενος «τέταρτος κόσμος», που έρχεται να προστεθεί στον τρίτο κόσμο στην αλυσίδα της φτώχειας (στοιχεία: Unesco, O.H.E.).

**Οι δέκα δεσμεύσεις
της διάσκεψης κορυφής
της Κοπεγχάγης (1995)**

1. Να δημιουργηθεί ένα οικονομικό, πολιτικό, κοινωνικό, πολιτιστικό και νομικό περιβάλλον που θα επιτρέπει στο άτομο να επιτύχει την κοινωνική ανάπτυξη.
2. Να εκριζωθεί η απόλυτη φτώχεια σε καταληκτική ημερομηνία που θα ορίσει κάθε χώρα ξεχωριστά.
3. Να υποστηριχθεί πλήρως η απασχόληση, ως θεμελιώδης πολιτικός στόχος.
4. Να προωθηθεί η κοινωνική ενσωμάτωση, που θα βασίζεται στην ενίσχυση και στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
5. Να επιτευχθεί η ισότητα και η ισονομία μεταξύ ανδρών και γυναικών.
6. Να επιτευχθεί η παγκόσμια και δίκαιη πρόσβαση στην εκπαίδευση και τη βασική υγειονομική φροντίδα.
7. Να επιταχυνθεί η ανάπτυξη της Αφρικής και των λιγότερο αναπτυγμένων κρατών.
8. Να διασφαλιστεί ότι τα δομικά προγράμματα εξομοίωσης θα περιλαμβάνουν στόχους κοινωνικής ανάπτυξης.
9. Να αυξηθούν οι πόροι που θα κατευθύνονται στην κοινωνική ανάπτυξη.
10. Να ενδυναμωθεί η συνεργασία για την κοινωνική ανάπτυξη μέσω του ΟΗΕ.

* Η Σύνοδος της Κοπεγχάγης έγινε το 1995 με τη συμμετοχή της ηγεσίας 117 χωρών που δεσμεύτηκαν σε δέκα σημεία για τον περιορισμό της φτώχειας, την προώθηση της απασχόλησης και την ενίσχυση της κοινωνικής ενσωμάτωσης. Έκτοτε έγιναν πρόοδοι, σημειώθηκαν όμως και υποχωρήσεις σε κεκτημένα εξαιτίας οικονομικών κρίσεων που οδήγησαν σε έλλειψη πόρων, αλλά και φυσικών καταστροφών. Τον Ιούνιο του 2000, η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ θα προβεί στην αποτίμηση των επιτευγμάτων της ανθρωπότητας με βάση τις 10 δεσμεύσεις και τις συναφείς πολιτικές των κρατών.

Εργασία για το σπίτι

Έτσι σήμερα, στο σχετικά φτωχό (νεόπτωχο) δεν λείπει το ψωμί, αλλά δε διαθέτει στοιχειώδεις συνθήκες για μια ανθρώπινη κατοικία, μια υγιεινή ζωή, δεν έχει αυτοκίνητο, δεν έχει χρήματα για να πληρώσει τις ασφάλειες, τα δάνεια, δεν πηγαίνει διακοπές κ.λπ.

Απόλυτη φτώχεια γιατί εκεί οδηγεί η ανεργία και η μερική απασχόληση, που σημαίνει τελικά έλλειψη ψωμιού, κατοικίας, τηλεφώνου, περίθαλψης κ.λπ. Είναι χαρακτηριστικό ότι κατά την περίοδο 1994-1997 στην Αμερική, οι φτωχοί δικαιούχοι κουπονιών φαγητού αυξήθηκαν κατά 40%, όπως επίσης ότι ο αριθμός των αστέγων στην Ευρώπη, την τελευταία δεκαετία, αυξήθηκε περισσότερο από 30%, από τους οποίους, μάλιστα, το 165 έχει δίπλωμα ανώτερης εκπαίδευσης, το 3,9% ένα απολυτήριο και το 2% πανεπιστημιακό πτυχίο.

Το φαινόμενο των αστέγων έχει πάρει τραγικές διαστάσεις σε πόλεις όπως το Λονδίνο, το Παρίσι, η Μόσχα, στην οποία μάλιστα ο αριθμός τους ανέρχεται σε 300.000. Άμεση συνέπεια της φτώχειας, της ανεργίας, της κοινωνικής αποσύνθεσης είναι η έκρηξη της εγκληματικότητας στο δυτικό κόσμο (Σικάγο, Ουάσιγκτον, Μόσχα - εκατό φόντοι ανά 100.000 κατοίκους), φαινόμενο που έχει πάρει εκρηκτικές διαστάσεις στον Τρίτο Κόσμο (Ρίο, Τζαμάικα, Γιοχάνεσμπουργκ) (Καραμπελιάς 1995).

Ελευθεροτυπία, 25-9-1999, Αφιέρωμα στην Παγκοσμιοποίηση

- ◆ Πώς συνδέεται το φαινόμενο της φτώχειας στη Δύση με την κρίση της κοινωνίας της εργασίας;
- ◆ Πού οφείλεται η αδυναμία παρέμβασης του κοινωνικού κράτους;

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

Ερωτήσεις του τύπου «σωστό - λάθος»

Αφού διαβάσετε τις παρακάτω προτάσεις να κυκλώσετε το Σ εάν τις θεωρείτε σωστές και το Λ εάν τις θεωρείτε λανθασμένες. Να υπογραμμίσετε τις λέξεις που καθιστούν τις προτάσεις λανθασμένες.

1. Η τρίτη βιομηχανική επανάσταση είναι η εμφάνιση της βαριάς βιομηχανίας. Σ Λ
2. Η κρίση της κοινωνίας της εργασίας οδηγεί σε αύξηση των κοινωνικών παροχών του κράτους. Σ Λ
3. Στα σύγχρονα κράτη η εργασία στηρίζεται στη γνώση υψηλά ειδικευμένων εργαζομένων. Σ Λ

Συνδυασμός ερωτήσεων του τύπου «σωστό - λάθος» και αναδιατύπωσης

Αφού διαβάσετε τις παρακάτω προτάσεις να κυκλώσετε το Σ εάν τις θεωρείτε σωστές και το Λ εάν τις θεωρείτε λανθασμένες. Στη συνέχεια, στην κενή σειρά που ακολουθεί, να αναδιατυπώσετε τις λανθασμένες προτάσεις, ώστε να γίνουν σωστές.

1. Η εισαγωγή υψηλής τεχνολογίας οδηγεί στην αύξηση της παραγωγικότητας και των πόρων του κοινωνικού κράτους. Σ Λ
.....
2. Η ανεργία στις Δυτικές κοινωνίες οφείλεται στην υποκατάσταση των εργαζομένων από μηχανές. Σ Λ
.....

Συνδυασμός ερώτησης πολλαπλής επιλογής και σύντομης απάντησης

Να βάλετε σε κύκλο το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση. Στη συνέχεια, να αιτιολογήσετε σύντομα την επιλογή σας.

A. Στα σύγχρονα κράτη οι κοινωνικές παροχές μειώνονται γιατί:

- α) αυξάνεται η φοροδιαφυγή
- β) μειώνονται οι πόροι του κράτους λόγω περιορισμού της απασχόλησης
- γ) διαμορφώνεται ομάδα υψηλόμισθων εργαζομένων
- δ) αυξάνονται οι ώρες εργασίας

B. .....

.....

.....

.....

Ερώτηση αντιστοίχισης

Να γράψετε στο κενό αριστερά το γράμμα του δεδομένου της Β' στήλης, που αντιστοιχεί στο δεδομένο της Α' στήλης.

A'	B'
1. ___ 1η Βιομηχανική Επανάσταση	α) ανάπτυξη βαριάς βιομηχανίας
2. ___ 2η Βιομηχανική Επανάσταση	β) εισαγωγή εφευρέσεων
3. ___ 3η Βιομηχανική Επανάσταση	γ) ανάπτυξη απασχόλησης γραφειοκρατίας
	δ) εισαγωγή υψηλής τεχνολογίας

Ερώτηση σύντομης απάντησης

Να απαντήσετε συνοπτικά στην παρακάτω ερώτηση.

- Ποιες κατηγορίες εργαζομένων διαμορφώνονται στα σύγχρονα κράτη με την εισαγωγή της υψηλής τεχνολογίας;

Ερώτηση ανάπτυξης

Να απαντήσετε στο παρακάτω θέμα:

- Στις σύγχρονες αναπτυγμένες κοινωνίες παρουσιάζεται το φαινόμενο περιορισμού των παροχών του κοινωνικού κράτους.
  - α) Να προσδιορίσετε τα αίτια αυτού του φαινομένου.
  - β) Πώς συνδέεται αυτό το φαινόμενο με την κρίση της κοινωνίας της εργασίας;